

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ЖУКОВСЬКА ЛЮДМИЛА АРКАДІЇВНА

УДК 342.9.03:[343.35:35.08(477)]

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ
СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНИХ СУБ'ЄКТІВ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, доцент
Дулба Євгенія Володимирівна,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»,
професор кафедри кримінального права та правосуддя

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
Курило Володимир Іванович,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
завідувач кафедри адміністративного та фінансового права

доктор юридичних наук, доцент
Дрозд Олексій Юрійович,
Національна академія внутрішніх справ,
начальник відділу докторантури та ад'юнктури

Захист відбудеться «20» березня 2020 р. о 9⁰⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради
К 26.503.01 в Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035,
м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту
публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «20» лютого 2020 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. М. Куркова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Однією із реальних та потенційних загроз національній безпеці України є корупція, яка укорінилася у свідомості наших громадян і стала швидким та надійним протиправним засобом вирішення питання в будь-якій сфері життєдіяльності держави.

Корупція є багатогранною проблемою, яка має негативний вплив на демократію, повагу до прав людини та верховенства права, непропорційно шкодить різним верствам населення, призводить до порушень прав людини, спотворює правосвідомість громадян, впливає на повсякденне їхнє життя, розмиває довіру до державних інституцій, підриває здатність органів публічної влади надавати адміністративні послуги та створює негативний імідж для держав світу.

За останні роки корупція в Україні охопила всі сфери життєдіяльності держави, що призвело до сприйняття українцями можливості вирішувати за допомогою корупції прийняття рішень органами публічної влади, правосуддя, надання адміністративних послуг, здійснення підприємницької діяльності. Корупція в Україні стала основним елементом економічної неспроможності та перешкодою розвитку держави й добробуту її громадян.

Боротьба з корупцією – це безперервний процес, що потребує постійного удосконалення, пошуку нових способів, засобів, впровадження всеосяжного й комплексного підходу для ефективного запобігання та протидії корупції, вживання й посилення заходів у боротьбі з цим негативним явищем. Не зважаючи на те, що всі країни світу вживають різні заходи щодо запобігання та протидії цьому явищу, корупція набуває все нових і нових форм та продовжує залишатися актуальною проблемою. Тому неабиякого значення набуває функціонування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, які повинні виконувати свої функції без впливу політиків чи інших органів публічної влади.

Проблематикою протидії корупції, корупційним злочинам, правопорушенням, формування й реалізації антикорупційної політики, адміністративно-правовим засобам запобігання та протидії корупції, адміністративно-правовим статусам спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, взаємодії спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції займалося чимало вчених, зокрема: С. М. Алфьоров, Є. П. Вандін, В. М. Гаращук, О. Ю. Дрозд, Д. Г. Заброда, В. А. Завгородній, Д. І. Йосифович, З. А. Загинеї, В. Г. Козленко, Т. Є. Кагановська, Р. А. Калюжний, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, В. І. Курило, В. І. Литвиненко, М. В. Лошицький, Д. С. Машлякевич, О. П. Мусієнко, С. С. Серьогін, О. Є. Панфілов, А. Л. Тіньков, К. І. Хромова, І. І. Яцків, А. О. Яфонкін та інші.

Зв'язок теми дисертації з сучасними дослідженнями. Дане дослідження корелюється із сучасним вивченням окремих аспектів діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, зокрема, дисертаціями на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук В. Г. Козленка «Адміністративно-правові основи діяльності Національного антикорупційного бюро України» (2016), О. В. Скомарової «Адміністративно-правові основи діяльності

Національного антикорупційного бюро України» (2016), Ю. М. Комарової «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України» (2018), С. Л. Савранчука «Адміністративно-правовий статус прокурора спеціалізованої антикорупційної прокуратури України» (2018).

Поряд з цим, незважаючи на широке висвітлення проблем запобігання та протидії корупції, існує потреба подальшої розробки й проведення комплексного правового дослідження адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Обраний напрям дослідження узгоджується зі Стратегією національної безпеки України (Указ Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015), Стратегією сталого розвитку «Україна-2020» (Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015), засадами державної антикорупційної політики в Україні на 2014–2017 роки (Антикорупційна стратегія) (Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII). Дисертаційне дослідження здійснено відповідно до планів науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає в комплексному, з урахуванням останніх досягнень правової науки та використання сучасних методів наукового пізнання, дослідженні адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- проаналізувати сучасні погляди на корупцію як об'єкт діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;
- схарактеризувати особливості встановлення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;
- дослідити функціональне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;
- розкрити адміністративно-правовий механізм запобігання корупції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід діяльності антикорупційних органів та можливості його використання в Україні;
- розглянути сучасний стан і проблеми правового врегулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та шляхи його вдосконалення;
- розкрити взаємодію спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері запобігання та протидії корупції.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дослідження стали наукові методи, використання яких дозволило забезпечити достовірність знань, вирішити

поставлені завдання, обґрунтувати висновки й запропонувати рекомендації. *Діалектичний* метод становить методологічну основу дисертації, що застосований під час з'ясування адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, а також визначення шляхів подальшого розвитку та вдосконалення (розділи 1–3). Правове регулювання та особливості діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції були розглянуті за допомогою методів *систематизації та аналізу* (підрозділ 1.2, 2.1). Методи *класифікації, групування та системно-структурний* дозволили окреслити й надати характеристику функціям, компетенції, формам і методам діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (підрозділи 2.1, 2.2). Поєднання *історико-правового та порівняльно-правового* методів надало можливість виявити історичні, політичні, соціально-правові чинники, які впливали й впливають на діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (підрозділ 1.1, 1.2). *Статистичний* метод надав можливість провести аналіз зібраних емпіричних даних (розділ 3). *Логіко-семантичний* метод сприяв виробленню понятійно-категоріального апарату та напрацюванню концептуальних засад подальшого регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (підрозділи 3.2, 3.3). Методи *узагальнення та прогнозування* застосовані у процесі формулювання висновків до розділів роботи і загальних висновків (розділи 1–3).

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні, звітні матеріали та результати вивчення практики діяльності НАБУ, Нацполіції, СБУ, НАЗК, ДБР, міжнародних аналітичних організацій з питань запобігання та протидії корупції за 2016–2019 роки.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що робота є одним із перших комплексних досліджень теоретичних і практичних засад адміністративно-правового регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у протидії корупції в Україні. За результатами наукового дослідження розроблено цілісний підхід до формування концептуальних положень і висновків, які є важливими як для теорії, так і для правозастосовчої практики. Зокрема,

уперше:

- проаналізовано особливості діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та запропоновано створити нову інституційну модель спеціально уповноважених суб'єктів з протидії корупції;

- виділено періодизацію розвитку законодавства щодо становлення та діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції із зазначенням особливостей кожного етапу, що дало можливість зробити висновок про ситуацію, що склалася в Україні з перерахуванням наявних прогалин в діючій системі протидії;

- запропоновано доповнити ч. 1 ст. 285 КУпАП щодо направлення судами копії постанови для органу державної влади, що склав протокол про адміністративне правопорушення та зобов'язати НАЗК та НАБУ щоквартально звітувати перед громадськістю про результати боротьби з корупцією, проте в основі звіту має бути інформація про кількість притягнених осіб до кримінальної й адміністративної

відповідальності, а не кількість внесених кримінальних проваджень і складених протоколів про адміністративні правопорушення;

удосконалено:

- класифікацію функцій спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції через співвідношення понять «функції держави», «функції управління», «функції органів публічної влади»;

- розуміння компетенцій спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції через аналіз її складових: мети, завдань, предмету відання та адміністративних повноважень;

- наукові підходи до визначення теоретико-методологічних положень щодо оцінювання ефективності діяльності спеціально уповноважених запобіганню та протидії корупції спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції в Україні;

дістали подальший розвиток:

- визначення змісту форм і методів діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;

- теоретичні положення щодо удосконалення взаємодії спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції з громадськістю;

- обґрунтування необхідності надання повноважень НАБУ складати протоколи про адміністративні правопорушення за статтями 172-4–172-9, 172-9-1, 172-9-2, 184-1, 185-4, 185-6, 185-13, 212-15, 212-21 КУпАП.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й обґрунтовані в дисертації положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у:

- *науковій діяльності* – для подальшої розробки теоретико-правових питань удосконалення сфери протидії корупції (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

- *практичній діяльності* – використання одержаних результатів дозволить покращити практичну діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;

- *освітній діяльності* – матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки науково-практичних посібників з адміністративного права України, підготовки підручників та практикумів з курсів «Адміністративне право», «Судові та правоохоронні органи України», під час викладання відповідних дисциплін, проведення курсів підвищення кваліфікації для посадових осіб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також посадових і службових осіб суб'єктів запобіганню та протидії корупції (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права, акт впровадження ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»).

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, теоретичні й практичні висновки оприлюднені на науково-практичних конференціях та круглому столі: «Протидія злочинності: теорія та практика» (м. Київ, 26 жовтня 2018 р.), «Роль інституту викривачів у запобіганні та протидії корупції» (м. Київ,

2 листопада 2018 р.), «Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах» (м. Львів, 9 листопада 2018 р.).

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з основної частини (вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 259 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 349 найменувань на 39 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** автор обґрунтовує актуальність теми дисертації, показує ступінь її наукової розробки, розкриває предмет, об'єкт та методи дослідження, визначає мету, завдання, а також зв'язок роботи з науковими планами, темами та програмами, теоретичне й практичне значення отриманих результатів, наукову новизну, апробацію результатів дослідження, структуру роботи та її обсяг.

Розділ 1 «Теоретико-правові основи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» складається з двох підрозділів, присвячених стану теоретико-правових досліджень корупції та особливостям розвитку законодавства щодо встановлення й діяльності спеціально уповноважених суб'єктів із протидії корупції.

У *підрозділі 1.1 «Сучасні погляди на корупцію як об'єкта діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні»* досліджено сучасні погляди на корупцію, міжнародно-правові акти й законодавство України, що регулює суспільні відносини у сфері запобігання та протидії корупції.

Зазначено, що серед науковців не існує єдиного розуміння поняття «корупція». Поряд з цим міжнародно-правові акти тлумачать це явище по-різному, затверджуючи певні міжнародні стандарти, що повинні втілюватися в життя кожною країною як засоби правового регулювання суспільних відносин у сфері запобігання та протидії корупції, впливу на поведінку їх суб'єктів.

Акцентовано увагу на тому, що відсутність єдиного розуміння поняття «корупція» науковцями й роз'яснення його в міжнародно-правових актах обумовлене постійним розвитком цього негативного явища та виникненням нових форм, пошуку шляхів запобігання та протидії.

Зроблено висновок, що сьогодні корупція залишається важливим недоліком функціонування органів публічної влади в Україні, серйозною загрозою для благополуччя громадян і репутації як безпечної, процвітаючої та справедливої країни, а боротьба з нею – це безперервний процес, який має гарантувати демократію, повагу до прав людини та громадянина, верховенство права в державі.

У *підрозділі 1.2 «Становлення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні»* шляхом аналізу міжнародно-правових актів та законів України, що регулювали й регулюють запобігання корупції зазначено, що ефективність застосування положень чинного законодавства, міжнародного права щодо запобігання та протидії корупції прямо залежить від діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у протидії в цій сфері.

Зроблено висновок, що міжнародні стандарти не передбачають єдиної моделі інституційної побудови органів публічної влади, що мають запобігати та протидіяти корупції, не передбачають порядку створення й функціонування таких органів. Ці міжнародні стандарти визначають основні принципи діяльності та характеристики, які повинні бути властиві для таких органів: незалежність, автономія, наявність спеціально підготовлених, кваліфікованих співробітників, наявність повноважень і забезпечення матеріальними та фінансовими ресурсами.

Зазначено, що поняття «спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції» в Україні охоплює органи запобігання корупції, органи протидії корупції, для яких протидія корупції є складовою протидії правопорушенням в цілому, та спеціалізовані антикорупційні правоохоронні органи.

Виділено чотири етапи розвитку законодавства щодо встановлення та діяльності спеціально уповноважених суб'єктів із протидії у сфері корупції в Україні: серпень 1991 р. – червень 2009 р. – характеризувався процесом формування законодавства незалежної держави, демократизації політичної системи й встановлення належного врядування; червень 2009 р. – квітень 2011 р. – відсутністю чіткого уявлення про масштаби корупції в Україні, недієвою системою органів публічної влади, що займалися виявленням і розслідуванням злочинів у сфері корупції; квітень 2011 р. – жовтень 2014 р. – збільшення масштабів корупції в Україні, недієвою системою органів публічної влади, що займалися виявленням і розслідуванням злочинів у сфері корупції; жовтень 2014 р. – теперішній час – побудова нової інституційної моделі органів публічної влади, що запобігають та протидіють корупції в Україні.

Розділ 2 «Адміністративно-правове регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» містить два підрозділи, у яких розглядається функційне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, форми та методи здійснення їхньої діяльності.

У підрозділі 2.1 «Функційне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» автор розкриває сутність функційного призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні через фундаментальні категорії «функція» та «компетенція».

Здійснено аналіз взаємопов'язаних правових категорій «функції держави», «функції державного управління», «функції органів державного управління». Виділено три групи функцій спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні: загальні, спеціальні й забезпечувальні. Доведено, що за допомогою спеціальних функцій спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні виділяють серед інших органів державної влади і саме на ці органи покладені функції запобігання й протидії корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаних з корупцією.

Доведено, що функції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні тісно пов'язані з компетенцією, що забезпечує максимальну диференціацію цих органів та унікальність їхнього правового статусу. Компетенцію спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні розглянуто

через її складові (мету, завдання, предмет відання та повноваження) і визначено, що спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні створені для досягнення однієї спільної мети – запобігти та протидіяти корупції, наділені різними повноваженнями в цій сфері. Зокрема, НАЗК здійснює превентивну діяльність, органи прокуратури – нагляд за дотриманням законів України, НАБУ та Нацполіція виявляють і припиняють злочини, правопорушення в цій сфері. Вище зазначені суб'єкти можуть застосувати ефективні механізми, процедури та заходи, спрямовані на запобігання й протидію корупції.

У підрозділі 2.2 «Адміністративно-правові форми та методи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» проведено аналіз адміністративно-правових форм і методів публічно-управлінської діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні.

Проаналізувавши поняття «право» та «закон», обґрунтовано необхідність вживання поняття «організаційна форма діяльності органів державної влади». Зазначено, що характер форм діяльності уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції визначається природою таких суб'єктів державної влади і їх компетенцією.

Надано характеристику установчій, правотворчій, правозастосовній, інтерпретаційній формам діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Акцентовано увагу на тому, що перелік форм спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні залежить від змісту їх компетенції та завдань щодо її реалізації. Здійснюючи ту чи ту форму діяльності, такі суб'єкти вчиняють сукупність послідовних дій, що спрямовані на отримання відповідних наслідків і результатів. Зазначено, що для всіх спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції правозастосування складає головний аспект їх діяльності.

Схарактеризовано методи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: переконання, заохочення й примусу. Зазначено, що у сфері діяльності спеціальних суб'єктів протидії корупції в більшості випадків необхідно говорити про поєднання двох методів переконання й примусу та їхнє комплексне використання. Методи переконання і примус можуть реалізовуватися в превентивній роботі таких органів, зокрема: під час пошуку причин та умов, що сприяють вчиненню корупційних правопорушень, проведення оперативно-розшукових заходів з метою виявлення кримінальних корупційних правопорушень, порушень справи про вчинення адміністративного правопорушення у сфері корупції.

Розділ 3 «Напрями удосконалення адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» присвячений дослідженню зарубіжного досвіду діяльності антикорупційних органів, а також сучасного стану правового регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та перспектив його удосконалення.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід діяльності антикорупційних органів» проаналізовано досвід Данії, Нової Зеландії, Швеції, Фінляндії та Сінгапуру, які займають перші місця в протидії корупції й мають нульову толерантність до корупції серед населення.

Зроблено висновок, що немає єдиного рішення у сфері запобігання та протидії корупції. Кожній країні доводиться шукати свої шляхи в боротьбі з цим явищем. Однак спільним для всіх цих вищезазначених держав є наявність чесною й сильною виконавчою влади, незалежної та підзвітної судової системи, чесною й неполітизованою державною служби, незалежних і вільних ЗМІ, активного громадського суспільства, здатного впливати на діяльність органів державної влади, дієвої взаємодії між громадським суспільством та органами державної влади, що мають єдину мету – відсутність корупції в державі в цілому.

Наголошено на тому, що основні зусилля у протидії корупції в Данії, Новій Зеландії, Швеції, Фінляндії та Сінгапурі становлять антикорупційні положення, державна політика в цій сфері, дієве законодавство, прозорість діяльності органів державної влади, побудова атмосфери чесності та довіри до державної служби, наявність незалежної й добре функціонуючої судової влади, високий рівень правової свідомості, культури громадян. Нульова толерантність до хабарництва й корупції глибоко вкорінена в правовій свідомості громадян цих країн.

Звернуто увагу на те, що побороти корупцію можна за допомогою створення єдиного органу уповноваженого протидіяти корупції (досвід Сінгапуру), або без спеціально створених таких органів (досвід Данії, Нової Зеландії, Фінляндії, Швеції).

Виділено позитивні аспекти, які можна імплементувати в законодавство України, зокрема: постійно вдосконалювати запроваджені механізми запобігання й протидії корупції та норми, що регулюють антикорупційне законодавство (досвід Нової Зеландії), створити антикорупційну стратегію (досвід Фінляндії), активно організовувати протидію корупційним проявам із залученням громадськості (досвід Данії, Сінгапуру, Нової Зеландії), використовувати загальносистемний підхід до побудови рамки національних антикорупційних зусиль та виявлення корупційних ризиків (досвід Нової Зеландії).

У підрозділі 3.2 «Сучасний стан правового врегулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та перспективи його удосконалення» проведено аналіз стану правового регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, виокремлено основні проблеми та запропоновано напрями їхнього вирішення.

Виділено актуальні проблеми діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: розмежування компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; формальність роботи або робота без результатів, орієнтування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції на кількість замість якості, що призводить до відсутності зміни ситуації з корупцією за результатами роботи; неналежне виконання основних завдань і повноважень спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, слабка міжвідомча взаємодія або її відсутність, відсутність координації дій між спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, слабка взаємодія з громадськістю, низький рівень довіри громадян до діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Зазначено, що наявні проблеми у діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції лише ускладнюють і так непростий процес запобігання та

протидії корупції в Україні. Вирішення їх у найближчий час для України може принести лише позитивні результати, створить підґрунтя для формування нової антикорупційної політики, для відновлення довіри серед населення, для забезпечення соціально-економічного розвитку в суспільстві та добробуту громадян.

Запропоновано створити нову інституційну модель спеціально уповноважених суб'єктів з протидії корупції в Україні, що включатиме в себе лише два відомства, зокрема: Національне агентство з питань запобігання корупції – для забезпечення формування та реалізації антикорупційної політики та впровадження стратегії боротьби з корупційними явищами, впровадження інструментів попередження корупції та здійснення контролю за доброчесною поведінкою службовців (правил щодо конфлікту інтересів, декларування майна) та Національне антикорупційне бюро України – для виявлення й розслідування корупційних злочинів. Усі інші органи публічної влади, що сьогодні мають повноваження у сфері протидії корупції, позбавити таких повноважень.

Визначено особливості ефективної роботи Національного агентства з питань запобігання корупції та Національного антикорупційного бюро України як єдиної інституційної системи суб'єктів у сфері протидії корупції, до яких віднесено автономію, незалежність, безсторонність й об'єктивність у прийнятті рішень, наявність чіткої компетенції, визначення функцій, завдань, правил щодо міжвідомчої співпраці, достатнє фінансування, наявність політично незалежного та неупередженого керівника з продемонстрованим досвідом та хорошою професійною репутацією, чітко регламентована внутрішня організація, що включає в себе внутрішній кодекс поведінки; ініціювання процесу підбору персоналу; розробка внутрішніх адміністративних, операційних і звітних процедур, а також встановлення керованих планів роботи й орієнтирів для оцінки прогресу кваліфікованих працівників, створення ретельного та скрупульозного підбору кадрів, наявність вищої освіти, бездоганна репутація, моральна та ідейна стійкість, повага суспільства.

Визначено, що основним критерієм оцінки діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні має стати ефективність виконання покладених функцій і завдань держави, прозорість діяльності й рівень довіри суспільства.

У підрозділі 3.3 «Проблеми взаємодії спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та шляхи її вдосконалення» розглянуто питання взаємодії спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та координації їх діяльності. Зазначено, що саме від правильної організації взаємодії спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції між собою, між цими органами та громадським суспільством, між тими чи тими органами державної влади залежить ефективність, результативність діяльності із запобігання та протидії корупції в Україні. Підкреслено, що відсутність координації діяльності всіх суб'єктів, що спеціально уповноважені у сфері протидії корупції, може призвести до неузгодженості дій та до погіршення стану законності та правопорядку в державі в цілому.

На підставі запропонованої інституційної побудови системи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції запропоновано закріпити за

Національним агентством з питань запобігання корупції повноваження щодо координації діяльності у сфері реалізації антикорупційної політики, а з метою посилення ролі спеціалізованої антикорупційної прокуратури як інституту контролю запропоновано закріпити права й обов'язки щодо контролю діяльності органів досудового розслідування та здійснення контролю у провадженнях по справах про адміністративні правопорушення.

Розглянуто взаємодію спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з громадськістю. Зазначено, що спільна, довгострокова діяльність громадського суспільства й органів публічної влади у сфері запобігання та протидії корупції повинна бути зосереджена на створенні відкритих, прозорих основних статистичних даних органів публічної влади, що дасть змогу громадянам бути обізнаними з інформацією та формувати довіру до органів публічної влади, підвищення ефективності діяльності органів публічної влади, зменшення корупції за допомогою прозорих, відкритих електронних процесів, запровадження надання електронних послуг, що унеможливило б контакт громадянина з працівниками органів публічної влади.

Визначено, що в Україні необхідно впроваджувати правову культуру й негативне ставлення до корупції серед населення, несприйняття корупції в органах публічної влади. З метою підвищення рівня довіри в Україні запропоновано зобов'язати Національне агентство з питань запобігання корупції й Національне антикорупційне бюро щоквартально звітувати перед громадськістю про результати боротьби з корупцією, не про кількість складених протоколів про адміністративні правопорушення й кількість внесених кримінальних проваджень до Єдиного реєстру кримінальних проваджень, а про кількість осіб притягнених до адміністративної та кримінальної відповідальності за результатами розгляду справ у судах.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації на основі комплексного аналізу теоретичних положень, українського й міжнародного законодавства та практики його реалізації, наведено узагальнення й нове вирішення наукового завдання – визначення сутності, особливостей адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, а також запропоновано науково обґрунтовані висновки, пропозиції й рекомендації щодо вдосконалення українського законодавства із врахуванням зарубіжного досвіду.

1. Аналіз сучасних поглядів на корупцію, як об'єкта діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, дав можливість зробити висновок, що корупція є надзвичайно важливим недоліком функціонування органів публічної влади в Україні, серйозною загрозою для благополуччя громадян і репутації як безпечної, процвітаючої, справедливої країни, а боротьба з нею – це безперервний процес, який має гарантувати демократію, повагу до прав людини та громадянина, верховенство права в державі. Відсутність єдиного розуміння поняття «корупція» науковцями й роз'яснення його у міжнародно-правових актах обумовлене постійним розвитком цього негативного явища, виникненням нових форм, пошуку

шляхів запобігання та протидії. Ефективність застосування положень чинного законодавства щодо запобігання та протидії корупції прямо залежить від діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у протидії в цій сфері.

2. Виділено чотири етапи розвитку законодавства щодо встановлення та діяльності спеціально уповноважених суб'єктів із протидії у сфері корупції в Україні, з виокремленням особливостей кожного етапу: 1) серпень 1991 р. – червень 2009 р. – характеризувався процесом формування законодавства незалежної держави, політичної демократизації та встановлення належного врядування; 2) червень 2009 р. – квітень 2011 р. – характеризувався відсутністю чіткого уявлення про масштаби корупції в Україні, недієвою системою органів публічної влади, що займалися виявленням і розслідуванням злочинів у сфері корупції; 3) квітень 2011 р. – жовтень 2014 р. – характеризувався збільшенням масштабів корупції в Україні, недієвою системою органів публічної влади, що займалися виявленням і розслідуванням злочинів у сфері корупції; 4) жовтень 2014 р. – теперішній час – побудова нової інституційної моделі органів публічної влади, що запобігають та протидіють корупції в Україні.

3. Функційне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні розкрито через категорії «функція» й «компетенція». Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції виконують загальні, спеціальні та забезпечувальні функції. Поряд з цим саме спеціальні функції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції виділяють серед інших органів публічної влади й на ці органи покладені функції запобігання та протидія корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, що вчинені особами, які уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування й прирівняними до них особами.

Компетенцію спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні розкрито через її складові (мету, завдання, предмет відання та повноваження) та визначено, що спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні створені для досягнення однієї спільної мети – запобігти та протидіяти корупції, наділені різними повноваженнями у цій сфері, зокрема, НАЗК здійснює превентивну діяльність, органи прокуратури – нагляд за дотриманням законів України, НАБУ та Нацполіція виявляють, припиняють злочини й правопорушення у цій сфері; ці суб'єкти можуть застосувати ефективні механізми, процедури, заходи, спрямовані на запобігання та протидію корупції.

4. Перелік форм діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні напряду залежить від змісту їх компетенції та завдань щодо її реалізації. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні здійснюють установчу, правотворчу, правозастосовну, інтерпретаційну діяльність. При цьому для всіх спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції саме правозастосовна складає головний аспект їхньої діяльності, а для НАЗК – ще й інтерпретаційну діяльність.

Схарактеризовано методи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: переконання, заохочення й примусу. Зазначено, що у сфері діяльності спеціальних суб'єктів протидії корупції в більшості випадків необхідно

говорити про поєднання двох методів переконання та примусу й комплексне їхнє використання. Саме методи переконання й примус можуть реалізовуватися в превентивній роботі таких органів, зокрема: під час пошуку причин й умов, що сприяють вчиненню корупційних правопорушень, проведення оперативно-розшукових заходів з метою виявлення кримінальних корупційних правопорушень, порушень справи про вчинення адміністративного правопорушення у сфері корупції.

5. Проведений аналіз діяльності органів, які протидіють корупції в країнах з нульовою толерантністю до корупції (Данії, Нової Зеландії, Швеції, Фінляндії, Сінгапуру) продемонстрував, що запозичення досвіду протидії цьому явищу може створити позитивне підґрунтя для розвитку нашої держави й подолання корупції в цілому. Проте для України необхідно: створити єдиний орган, що уповноважений протидіяти корупції (досвід Сінгапуру), вдосконалити антикорупційне законодавство (досвід Швеції) і запроваджені механізми запобігання та протидії корупції (досвід Нової Зеландії), створити антикорупційну стратегію (досвід Фінляндії), активно організовувати протидію корупційним проявам із залученням громадськості (досвід Данії, Сінгапуру, Нової Зеландії), використовувати загальносистемний підхід до побудови рамки національних антикорупційних зусиль і виявлення корупційних ризиків (досвід Нової Зеландії).

6. До актуальних проблем діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції віднесено: розмежування компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; формальність роботи або робота без результатів, орієнтування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції на кількість замість якості, що призводить до відсутності зміни ситуації з корупцією за результатами роботи; неналежне виконання основних завдань та повноважень спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, слабка міжвідомча взаємодія або її відсутність, відсутність координації дій між спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, слабка взаємодія з громадськістю, низький рівень довіри громадян до діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

7. Запропоновано створити нову інституційну модель спеціально уповноважених суб'єктів із протидії корупції в Україні, що включатиме в себе лише два відомства, зокрема: Національне агентство з питань запобігання корупції – для забезпечення формування й реалізації антикорупційної політики та впровадження стратегії боротьби з корупційними явищами, впровадження інструментів попередження корупції та здійснення контролю за доброчесною поведінкою службовців (правил щодо конфлікту інтересів, декларування майна) і Національне антикорупційне бюро України – для виявлення й розслідування корупційних злочинів. Усі інші органи публічної влади, що сьогодні мають повноваження у сфері протидії корупції, позбавити таких повноважень.

Визначено особливості ефективної роботи Національного агентства з питань запобігання корупції та Національного антикорупційного бюро України як єдиної інституційної системи суб'єктів у сфері протидії корупції, до яких віднесено автономію, незалежність, безсторонність, об'єктивність у прийнятті рішень, наявність чіткої компетенції, визначення функцій і завдань, правил щодо міжвідомчої

співпраці, наявність достатнього фінансування, наявність політично незалежного та неупередженого керівника з продемонстрованим досвідом, хорошою професійною репутацією, чітко регламентовану внутрішню організацію, що включає в себе внутрішній кодекс поведінки; ініціювання процесу підбору персоналу; розробка внутрішніх адміністративних, операційних, звітних процедур, а також встановлення керованих планів роботи й орієнтирів для оцінки прогресу кваліфікованих працівників, створення ретельного та скрупульозного підбору кадрів із вищою освітою, бездоганною репутацією, з моральною та ідейною стійкістю та повагою суспільства.

Визначено, що основним критерієм оцінки діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні має стати ефективність виконання покладених функцій і завдань держави, прозорість діяльності й рівень довіри суспільства.

З метою підвищення рівня довіри в Україні запропоновано зобов'язати НАЗК та НАБУ щоквартально звітувати перед громадськістю про результати боротьби з корупцією, звітувати не про кількість складених протоколів про адміністративні правопорушення й кількість внесених кримінальних проваджень до Єдиного реєстру кримінальних проваджень, а про кількість осіб притягнених до адміністративної та кримінальної відповідальності за результатами розгляду справ у судах.

Запропоновано зміни до чинного законодавства України, зокрема: до Закону України «Про запобігання корупції» в частині визначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції два відомства: НАЗК та НАБУ й приведення чинного законодавства у відповідність у частині позбавлення права інших органів публічної влади виявляти злочини у сфері корупції; до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» й надати право НАБУ реалізовувати заходи адміністративного примусу в разі виявлення адміністративного правопорушення у сфері корупції; до КУпАП: а) закріпити в статті 255 КУпАП повноваження НАБУ складати протоколи про адміністративні правопорушення за ст. 172-4–172-9, 172-9-1, 172-9-2, 184-1, 185-4, 185-6, 185-13, 212-15, 212-21 КУпАП; б) доповнити частину 1 статті 285 КУпАП положеннях щодо направлення копії постанови й для органу державної влади, що склав протокол про адміністративне правопорушення та викласти її у такій редакції: «Стаття 285. Оголошення постанови по справі про адміністративне правопорушення і вручення копії постанови».

Постанова оголошується негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови протягом трьох днів вручається або висилається особі, щодо якої її винесено та органу державної влади, що складав протокол про адміністративне правопорушення»; в) перейменування розділу 13-А КУпАП на «Адміністративні правопорушення у сфері запобігання та протидії корупції».

Одержані в процесі дослідження наукові результати щодо адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні не є вичерпними й потребують подальшого пошуку шляхів для запобігання та протидії корупції в Україні, удосконалення чинних норм й усунення прогалин в правовому регулюванні у вище зазначеній сфері.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. L. Zhukovskaya. Issues of compliance of the anti-corruption bodies system in Ukraine with the requirements of international acts ratified by Ukraine. *Leges si viata*. 2018. № 10/2 (322). P. 30–34.
2. Жуковська Л. А. Проблеми законодавчого визначення завдань спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право*. 2018. № 5 (17). С. 107–111.
3. Жуковська Л. А. Поняття «корупція» у доктрині адміністративного права України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 258–260.
4. Жуковська Л. А. Удосконалення правового врегулювання інституту викривачів в Україні як необхідної складової механізму протидії корупції спеціально уповноваженими суб'єктами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 52. Т. 2. С. 44–47.
5. Жуковська Л. А. Повноваження спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 81–85.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Жуковська Л. А. Сучасний стан протидії корупції в Україні спеціально уповноваженими суб'єктами та проблеми їх співробітництва. *Протидія злочинності: теорія та практика* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26 жовт. 2018 р.). Київ: Національна академія прокуратури України. С. 166–169.
7. Жуковська Л.А. Організаційно-правове забезпечення роботи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні з викривачами. *Роль інституту викривачів у запобіганні та протидії корупції*: матеріали кругл. столу (Київ, 2 листоп. 2018 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ. С. 45–47.
8. Жуковська Л.А. Досвід функціонування антикорупційних органів у Новій Зеландії та Королівстві Данія. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 9 листоп. 2018 р.). Л. : ЛьвДУВС. С. 74–75.

АНОТАЦІЯ

Жуковська Л. А. Адміністративно-правові засади діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2020.

У дисертації комплексно та системно досліджено адміністративно-правові засади діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Проаналізовано сутність та особливості діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Висвітлено функціональне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні через дві категорії: функції та компетенція. Схарактеризовано компетенцію спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні через її складові (мету, завдання, предмет відання та повноваження). Розкрито адміністративно-правовий механізм запобігання корупції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Охарактеризовано форми й методи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Визначено сучасний стан і проблеми правового регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та запропоновано шляхи його вдосконалення. Проаналізовано зарубіжний досвід діяльності органів державної влади у сфері протидії корупції в Данії, Новій Зеландії, Фінляндії, Швеції, Сінгапурі та сформовано пропозиції щодо імплементації придатних для реалій норм у законодавстві України.

Ключові слова: корупція, адміністративно-правові засади, діяльність, спеціально уповноважений суб'єкт, протидія, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

АННОТАЦИЯ

Жуковская Л. А. Административно-правовые основы деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине. – *Квалификационная научная работа на правах рукописи.*

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право; информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2020.

В диссертации комплексно и системно исследованы административно-правовые основы деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине. Проанализированы сущность и особенности деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине. Освещены функциональное назначение специально

уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине через две категории: функции и компетенция. Охарактеризованы компетенцию специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине через ее составляющие (цель, задачи, предмет ведения и полномочия). Раскрыт административно-правовой механизм предотвращения коррупции специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине. Охарактеризованы формы и методы деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине. Определено современное состояние и проблемы правового урегулирования деятельности специально уполномоченных субъектов в сфере противодействия коррупции в Украине и предложены пути его совершенствования. Проанализирован зарубежный опыт деятельности органов государственной власти в сфере противодействия коррупции в Дании, Новой Зеландии, Финляндии, Швеции и Сингапуре и сформированы предложения по имплементации пригодных для реалий Украины норм в отечественное законодательство.

Ключевые слова: коррупция, административно-правовые основы, деятельность, специально уполномоченный субъект, противодействие, Национальное агентство по предупреждению коррупции, Национальное антикоррупционное бюро Украины, Специализированная антикоррупционная прокуратура.

SUMMARY

L. A. Zhukovska. Administrative and Legal Principles of Activity of Specially Authorized Agencies With Respect To Fight against Corruption in Ukraine. – *Qualification scientific work on the rights of the manuscript.*

Thesis for obtaining a scientific degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 «Administrative law and procedure; financial law; information law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2020.

This thesis represents a comprehensive and systematic research of administrative and legal principles of activity of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine. Peculiarities of activity of specially authorized agencies with respect to fight against corruption in Ukraine have been analyzed and four main periods of establishment and development of legislation of specially authorized agencies with respect to fight against corruption have been determined with differentiation of peculiarities of each period: 1) f August 1991 – June 2009 – this period could be characterized by process of formation of legislation of independent state, political democratization, and establishment of proper governance; 2) June 2009 – Aril 2011 – this period could be characterized by absence of clear vision of level of corruption in Ukraine, inefficient system of public authorities dealing with detection and investigation of corruption offences; 3) April 2011 – October 2014 – this period could be characterized by increase of corruption level in Ukraine, inefficient system of public authorities dealing with detection and investigation of corruption offences; 4) October 2014 – the present day – this is a period of development of a new institutional model of public authorities preventing and fighting against corruption in Ukraine. Functional designation of specially authorized agencies relating to fight against

corruption in Ukraine has been highlighted through two categories: function and competence. Competence of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine has been characterized through its constituents (aim, objective, subject, and authorities), besides it has been determined that specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine established to achieve a common objective that is to prevent and fight against corruption have been granted different authorities in this field, in particular, the National Agency of Corruption Prevention conducts preventative activities, prosecution offices exercise control over observance of laws of Ukraine, National Anti-Corruption Bureau and National Police exercise detection and termination of corruption offences and crimes; all these agencies may be used as effective mechanisms, procedures, and measures aimed at prevention and fight against corruption. Administrative and legal mechanism of corruption prevention of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine has been defined. Forms and methods of activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine have been characterized. Specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine conduct constitutive, law-making, law-enforcement, and interpretative activities. In this respect, it is law-enforcement function that is the most important for all specially authorized agencies relating to fight against corruption and as for National Agency of Corruption Prevention interpretative activity is also of great importance. Methods of activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption such as persuasion, encouragement, and coercion have been defined. It has been stated that in most cases of activity of special anti-corruption agencies it is worth speaking about combination of two methods – persuasion and coercion, and their complex use. Precisely these methods can be realized in preventative work of such agencies. The modern state and problems of legal regulation of activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine have been determined and the ways for its improvement have been offered. In particular, topical issues of activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption contain problems in distribution of powers of specially authorized agencies relating to fight against corruption; work formality or ineffective work, orientation of specially authorized agencies relating to fight against corruption at quantity but not at quality that leads to lack of change of corruption situation in view of the results of conducted activities; improper fulfillment of main objectives and inadequate exercise of powers of specially authorized agencies relating to fight against corruption, weak interdepartmental interaction or its absence, lack of coordination of activities among specially authorized agencies relating to fight against corruption, weak public relations, and low trust level of citizens in activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption. It has been suggested to create a new institutional model of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine that would include only two institutions, in particular, National Agency of Corruption Prevention – to ensure formation and realization of anti-corruption policy and implementation of strategy of fight against corruption phenomena, implementation of instruments of corruption prevention and administration of control over virtuous behavior of officials (rules concerning conflict of interests, property declaration, etc.), and National Anti-Corruption Bureau of Ukraine – to detect and investigate corruption crimes. All other public authorities that today have powers

in the fight against corruption should be divested of such authorities. It has been determined that efficiency in fulfillment of assigned functions and objectives of the state, transparency of activities and public trust level should become the main criteria for estimation of activities of specially authorized agencies relating to fight against corruption in Ukraine. Foreign experience of activities of public authorities with respect to fight against corruption in such countries as Denmark, New Zealand, Finland, Sweden, and Singapore has been analyzed and suggestions regarding implementation of regulations suitable for realities in Ukraine into domestic legislation have been developed, in particular: to establish a single authority entitled to fight against corruption (experience of Singapore), to improve anti-corruption laws (experience of Sweden), to improve the implemented mechanisms of prevention and fight against corruption (experience of New Zealand), to create anti-corruption strategy (experience of Finland), to organize actively fight against corrupt practices with the involvement of the public (experience of Denmark, Singapore, and New Zealand), and to use system-wide approach to forming up a frame of national anti-corruption efforts and identification of corruption risks (experience of New Zealand).

Key words: corruption, administrative and legal principles of activity, specially authorized agencies relating to fight against corruption, prevention of corruption, National Agency of Corruption Prevention, National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office.